

Санін Олександр Миколайович

Стратегія євроатлантичної інтеграції України: основні сценарії реалізації в умовах російсько-української війни

УДК 327.39:355.01](477:4НАТО)
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-2.27>

Санін Олександр Миколайович
викладач кафедри соціології та політології
Чорноморського національного університету імені Петра Могили
вул. 68 Десантників, 10,
Миколаїв, Україна
ORCID: 0009-0007-8738-7314

У сучасній Україні відбувається складний і водночас важливий етап геополітичних перетворень. Повномасштабна агресія з боку Росії, боротьба за збереження територіальної цілісності та недоторканості кордонів стали головними викликами, які обумовили важливі зміни як у внутрішній, так і зовнішній політиці. У цьому контексті одним із основних напрямів зовнішньої політики України стало прагнення до вступу в Організацію Північноатлантичного договору.

З одного боку, Україна зміцнила свої позиції на геополітичній арені, отримавши визнання країн-членів НАТО за важливий внесок у забезпечення миру та безпеки в євроатлантичному регіоні. Однак, з іншого боку, в Альянсі почали виникати побоювання щодо надання членства Україні через можливу ескалацію російської агресії та подальше втягнення НАТО у війну.

В умовах динамічних змін на міжнародній арені та наявності постійної нестабільності, яка спричинена російсько-українською війною, існує безліч можливих сценаріїв співпраці між Україною та НАТО. Тому особливо актуальним є дослідження сценаріїв реалізації стратегії євроатлантичної інтеграції України, оскільки їх розгляд та аналіз сприятиме розробці нових шляхів вдосконалення та реалізації стратегічного курсу України на набуття повноправного членства в Альянсі.

Мета статті полягає у визначенні основних сценаріїв реалізації стратегії євроатлантичної інтеграції України в умовах російсько-української війни. У дослідженні автором був використаний комплекс взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих наукових методів: аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія та узагальнення, а також структурно-функціональний метод, завдяки якому виділено основні структурні елементи сценаріїв реалізації стратегії євроатлантичної інтеграції України; логіко-дедуктивний метод, який дозволяє розглянути вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на формування сценаріїв реалізації стратегії євроатлантичної інтеграції України в умовах російсько-української війни.

У статті розглянуто ідеї та прогнози сучасних науковців щодо реалізації можливих сценаріїв стратегії євроатлантичної інтеграції України в умовах російсько-української війни. Визначено різноманітні сценарії взаємодії між Україною та НАТО: оптимістичний, нейтральний і песимістичний. Розглянуто можливість майбутнього вступу України в новостворені міжнародні воєнно-політичні об'єднання як головний пріоритет зовнішньої політики України та реалізації українських євроатлантичних цілей.

Ключові слова: євроатлантична інтеграція, НАТО, сценарії, російсько-українська війна, повномасштабна війна, зовнішня політика.

Вступ. До початку повномасштабної російсько-української війни стратегія євроатлантичної інтеграції України була розроблена, відповідно до більш стабільних соціально-політичних умов, що панували як всередині держави, так і на міжнародній арені. Проте жорстока війна, розв'язана Росією, суттєво вплинула на всі аспекти внутрішнього розвитку української держави, а також на міжнародну спільноту. Ці події зумовили появу нових реалій та відкрили нові перспективи для розробки нових сценаріїв євроатлантичної інтеграції України в умовах російсько-української війни.

Стан наукової розробки дослідження. Серед зарубіжних і вітчизняних науковців, які, так чи інакше, пов'язані з дослідженням питання сценаріїв реалізації стратегії євроатлантичної інтеграції України в умовах російсько-української, слід відзначити праці Л. Фікс і М. Кіммаджа (стабільність взаємовідносин ЄС та США) [9], К. Лілліс, Б. Старр, Н. Бертран і О. Ліберманна (сценарії розвитку війни в Україні) [10], А. Міщенко та В. Теремка (питання майбутнього геополітичного статусу

України в Європі) [7], А. Бігун (перспективи співробітництва України та НАТО під час російської агресії) [2], Д. Аннюка та Р. Кравчука (перспективи членства України в Альянсі в умовах російсько-української війни) [1] та інші.

Водночас активне протистояння російській агресії, постійні та непередбачувані зміни у взаємодії України з країнами-членами НАТО, перегляд статусу та ролі ключових гравців на міжнародній арені мають вплив на специфіку формування нових сценаріїв реалізації стратегії євроатлантичної інтеграції України та визначають важливість й актуальність досліджуваної теми.

Мета та завдання. Мета статті полягає у визначенні основних сценаріїв реалізації стратегії євроатлантичної інтеграції України в умовах російсько-української війни. Відповідно до поставленої мети необхідно виконати такі завдання: 1) розглянути ідеї та прогнози вітчизняних та зарубіжних науковців щодо реалізації можливих сценаріїв стратегії євроатлантичної інтеграції України; 2) визначити вірогідні та дієві сценарії стратегії євроатлантич-

ної інтеграції, що сприятимуть вступу України до Альянсу.

Методи дослідження. Для досягнення визначених мети та завдань автором був використаний комплекс взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих наукових методів: аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія та узагальнення, а також структурно-функціональний метод, завдяки якому виділено основні структурні елементи сценаріїв реалізації стратегії євроатлантичної інтеграції України; логіко-дедуктивний метод, який дозволяє розглянути вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на формування сценаріїв реалізації стратегії євроатлантичної інтеграції України в умовах російсько-української війни.

Результати. Перед розглядом сценаріїв реалізації стратегії євроатлантичної інтеграції України доцільно проаналізувати основні напрями співробітництва як у коротко, так і в довгостроковій перспективі, що допоможе детальніше визначити можливі варіанти розвитку подій.

Так, у короткостроковій перспективі слід визначити такі напрями співробітництва між Україною та НАТО:

1. Підтримка впровадження сучасних інформаційних технологій та комунікаційних сервісів, що включатимуть електронну передачу повідомлень, відеотелеконференції, IP-телефонію, веб-сервіси, послуги збереження та загальний доступ до інформації, а також розробку протоколів та обробку даних у системі управління військами Збройних Сил України [8]. Тут варто наголосити, що в контексті повномасштабної російсько-української війни, підтримка впровадження сучасних інформаційних технологій для Збройних Сил України стає вирішальною. Цей аспект допомагає не лише покращити систему комунікацій та збільшити військовий потенціал, але й зменшити втрати на фронті та прискорити досягнення Україною перемоги у війні.

2. Реалізація заходів, спрямованих на покращення оцінки та впровадження функціональних та базових служб, що сприятимуть подальшій обробці даних та їх інтеграції в управлінську систему Збройних Сил України. Цей напрям спрямований на підвищення ефективності комунікацій як важливого елемента координації дій ЗСУ.

3. «Підтримка у придбанні комунікаційних та інформаційних сервісів згідно з напрямами співробітництва, зазначеними у цьому Меморандумі, для Збройних Сил України, керуючись принципами та правилами закупівель товарів і послуг НАТО» [8]. Цей підхід спрямований на забезпечення ЗСУ сучасним обладнанням та впровадження стандартів НАТО у процесі закупівель.

У середньостроковій перспективі слід визначити такі напрями співпраці:

1. Допомога Україні у визначенні її потреб із метою поліпшення оборонного, оперативного та логістичного планування.

2. Підтримка української держави в розробці комплексних завдань щодо модернізації та вдосконалення інформаційних систем та засобів зв'язку [8].

Визначені напрями співпраці України з НАТО вказують на бажання Альянсу допомогти Україні наблизитися до повної відповідності з його стандартами з метою можливого надання членства в майбутньому. У цьому контексті одним із можливих сценаріїв євроатлантичної інтеграції України може бути досягнення відповідності стандартам НАТО та подальше набуття членства. Проте треба враховувати фактор війни, який може мати різноманітні наслідки для реалізації євроатлантичних амбіцій.

Тому доцільно дослідити прогнози сучасних науковців щодо можливих сценаріїв реалізації стратегії євроатлантичної інтеграції. Важливими в цьому контексті є дані, які оприлюднює західна розвідка, згідно з якими існують три можливі сценарії розвитку війни в Україні:

1. Росія досягає поступових «перемог» на Сході України або спровокує затягування війни на тривалий період, яка може зайти в глухий кут та призвести до великих людських жертв як для української, так і для російської сторін. Цей сценарій передбачає виснаження економічних та ресурсних потенціалів обох країн.

2. Країна-окупант переглядає свої воєнні цілі, що може призвести до спроби припинення бойових дій та проголошення про досягнення певної «перемоги» у війні з Україною. Проте в сучасних умовах ймовірність такого сценарію є достатньо низькою.

3. Консолідація Росією своїх військових досягнень на Сході України та використання цієї території в якості плацдарму для накопичення ресурсів і початку нової ескалації для подальшого просування вглиб України [10].

Тут варто зауважити, що зазначені сценарії мають достатньо суб'єктивний характер та не демонструють усі можливі варіанти розвитку війни. Наприклад, вони не враховують можливості України здобути перемогу у війні та відновити міжнародно визнані кордони, що були встановлені у 1991 році. Тому необхідно більш критично аналізувати сценарії розвитку подій та враховувати всі можливі варіанти.

Так, українські науковці (А. Міщенко та В. Теремко) вказують, що в умовах тривалої російсько-української війни, особливо під час активної фази бойових дій, достатньо складно передбачити майбутній геополітичний статус України [7]. Дослідники вважають, що доцільно визначити найбільш реалістичний статус держави,

який відповідатиме національним інтересам і враховуватиме найбільш можливі загрози для світового порядку у майбутньому. Вони визначили такі сценарії реалізації зовнішньої політики України в умовах російсько-української війни:

1. «Статус геополітичного посередника між Заходом і Росією із максимальним збереженням нейтральності в усіх форматах» [7, с. 62]. Цей сценарій відображає те, що протягом тривалого часу Україна була залежною у фінансовій та енергетичній сферах від світових глобальних центрів, через що викликає певні занепокоєння щодо можливої міжнародної співпраці Росії з Україною та іншими країнами. Це може призвести до того, що Україна стане посередником між державою-агресоркою та колективним Заходом.

2. «Статус геополітичного регіонального лідера, що об'єднає навколо себе транзитні політичні режими держав, колишніх членів СРСР» [7, с. 63]. Такий сценарій може мати місце через те, що війна, розпочата РФ, та її несприятливі проміжні результати свідчать про невідповідність минулих стереотипів про військову й економічну могутність РФ. Крім того, російсько-українська війна сприяла формуванню нового іміджу України як сильної та впливової держави. У разі втілення цього сценарію наша держава може отримати запрошення на членство в НАТО, що стане прикладом для інших країн колишнього СРСР.

3. «Статус військової периферії, коли Україна буде мати сильну й переоснащену армію, але через затяжний конфлікт не здатна буде динамічно рухатись до виконання усіх вимог щодо вступу в ЄС і НАТО і перебуватиме в певній залежності від країн-партнерів Європи та США й економічній стагнації» [7, с. 65]. Втілення зазначеного сценарію є маловірогідним, оскільки наразі Україна виступає для країн Заходу як певний «щит», що захищає європейський регіон від російської агресії і забезпечує мир на континенті. Тому країни-члени НАТО демонструють готовність підтримувати Україну, надаючи фінансову, військову та гуманітарну допомогу, а також допомагають українським біженцям.

У разі реалізації цього сценарію, на думку А. Міщенко та В. Теремко, «Україна здатна буде оновити свій військовий потенціал, посилити регіональну систему безпеки, створити нові регіональні безпекові об'єднання, укріпити власні кордони, боротися за нові військово-політичні програми та перспективи. Водночас, будучи однією із найсильніших армій Європи, Україна залишатиметься в орбіті інтересів партнерів лише як охорона східних кордонів» [7, с. 66-67].

У цьому контексті слід наголосити, що Україна залишатиметься важливим гравцем на геополітичному полі, а тому західні партнери будуть зацікавлені у подальшій співпраці. Поступово може

спостерігатися зменшення фінансової підтримки й інвестиційної привабливості внаслідок зміни політичних пріоритетів та гео економічних орієнтирів. А, наприклад, для досягнення сценарію «східні кордони НАТО» та отримання членства в Альянсі Україні потрібно провести внутрішні реформи й сформуванню іміджу країни як рівноправного учасника та важливого гравця на геополітичній арені.

Враховуючи, що вступ України до НАТО є пріоритетним напрямом зовнішньої політики та ключовим із точки зору впровадження стандартів Альянсу щодо забезпечення обороноздатності, а також демократичності процедур та дотримання прав людини, український науковець І. Миронов пропонує такі сценарії євроатлантичної інтеграції України:

1. Позитивний сценарій полягає в тому, що «Україна стане членом Європейського союзу або Північноатлантичного альянсу (або обох організацій одночасно). Наразі доволі складно давати прогнози щодо його здійснення у перспективі найближчих 5-10 років, не кажучи вже про найближчу перспективу за умови того, що російсько-українська війна буде завершена всеохоплюючою силовою та геополітичною перемогою України у найближчі 1-2 роки» [6, с. 46]. Тобто, можна прослідкувати, що дослідник утримується від надання прогнозів щодо термінів втілення цього сценарію, зважаючи на російсько-українську війну.

Так, для досягнення цієї перспективи необхідно виконати всі умови для отримання членства в НАТО, зокрема, відповідати всім стандартам Альянсу. Як зазначає І. Миронов, «існує близько 1200 стандартів Північноатлантичного Альянсу, із них Україна наразі виконала від 180 до 200 (за різними оцінками), що обумовлює необхідність подальшої роботи» [6, с. 47].

2. Інерційний сценарій, який передбачає «фактичну «відмову» від Євроінтеграції та членства у НАТО шляхом імітації проведення ключових реформ (тобто, реформи проводяться тільки «на папері»), та невиконанням взятих на себе зобов'язань» [6, с. 47]. Тобто, демонстрація пасивності у досягненні геополітичної цілі України – вступу до Альянсу, відсутність активних дій для отримання членства (наприклад, проведення реформ, перемога у війні, боротьба з корупцією та інші проблеми, що характерні для сучасної української держави), можуть призвести до того, що Україна відмовиться від отримання членства в НАТО та ЄС, не виконавши зобов'язання, необхідні для євроатлантичної інтеграції.

3. Зміщення вектору зовнішньої політики від євроатлантичної інтеграції до розвитку відносин з Китайською Народною Республікою (КНР). Цей сценарій є мало ймовірним, проте варто враховувати його при розгляді можливих трансформацій у зовнішній політиці України [6, с. 47].

Тут слід наголосити, що ймовірність реалізації одного з цих сценаріїв залежить від багатьох факторів, включаючи внутрішню політику України, результати російсько-української війни та прогрес у впровадженні реформ у країні.

Аналізуючи ймовірність різних сценаріїв, І. Миронов зазначає, що «у рамках реалізації позитивного сценарію Україна-ЄС-НАТО сценарій замороження зовнішніх відносин із Китаєм можна визначити як цілком вірогідний. Проте, якщо брати до уваги інерційний сценарій ..., зовнішні відносини з Китаєм можуть бути побудованими в іншому векторі» [6, с. 48]. Так, у випадку припинення інтеграційних процесів та відмови західних партнерів у наданні фінансової підтримки для відновлення, можливим варіантом може бути пропозиція допомоги від КНР за умовами, які не будуть вигідними для української влади.

Ще одним цікавим підходом до визначення можливих напрямків зовнішньої політики України та її євроатлантичної інтеграції є розгляд сценаріїв, які залежать від подальшого статусу й становища РФ після завершення війни, а також впливу цього фактору на діяльність НАТО. Так, О. Брусиловська зазначає, що «достатньо сильного впливу на Росію завдало врегулювання «холодної війни», в якій переміг колективний Захід» [3, с. 18].

Розглядаючи можливі сценарії завершення російсько-української війни, науковиця вказує на необхідність аналізу впливу можливої перемоги РФ на країни ЄС та НАТО. Вона зазначає, що «якщо Росія військовим шляхом досягне своїх політичних цілей в Україні, Європа не буде такою, якою була до війни. Будь-яке відчуття того, що Європейський Союз чи НАТО можуть забезпечити мир на континенті, буде артефактом втраченої епохи. Натомість безпеку в Європі доведеться звести до захисту основних членів ЄС і НАТО. Усі поза клубом виступатимуть окремо, за винятком Фінляндії та Швеції» [3, с. 19]. Так, наслідком цього негативного сценарію буде послаблення ролі ЄС та НАТО у світі, а також початку перманентної війни між Росією, США та Європою.

Варто наголосити, що зараз існує міцний зв'язок між Європою та США, але якщо партнерська взаємодія послабне і в Європейському регіоні загостриться нестабільність, це може призвести до зменшення статусу та впливовості США на континенті. Так, західні науковці наголошують, що «добре функціонуюча, мирна Європа посилює американську зовнішню політику – щодо зміни клімату, нерозповсюдження, глобальної громадської охорони здоров'я та врегулювання напруженості з Китаєм чи Росією. Якщо Європа буде дестабілізована, то Сполучені Штати будуть набагато самотнішими у світі» [9].

Інша українська дослідниця, А. Бігун, пропонує наступні можливі сценарії євроатлантичної

інтеграції України в умовах російсько-української війни:

1. Продовження активної співпраці України з НАТО та її членами сприятиме зміцненню міжнародного діалогу. Перемога України у війни та впровадження інституційних реформ у сфері оборони і протидії корупції дозволять розробити оновлений план дій і розпочати процес набуття членства в НАТО [2].

2. Створення певного «вікна можливостей» для України приєднатися до НАТО під час російсько-української війни, що буде зумовлене значними досягненнями ЗСУ на полі бою, а також поліпшенням внутрішньополітичної системи, проведенням реформ та наданням українською владою вагомих аргументів на користь вступу до Альянсу.

3. Планування Україною оновленої активної співпраці з НАТО, шляхом створення нових дієвих ініціатив, що сприятимуть поглибленню співпраці у військовій сфері. Це може призвести до формування нового альянсу з окремими країнами-членами НАТО для забезпечення безпеки та стабільності в регіоні [2].

Оцінюючи запропоновані сценарії, А. Бігун вказує, що другий варіант є малоімовірним через складнощі зі вступом до НАТО під час війни. Перший сценарій має відносно високу ймовірність, але точні строки його реалізації складно визначити. Третій варіант є менш ймовірним, ніж перший, але більш реалістичним, ніж другий [2].

Українські науковці Н. Касьянова і Д. Мірошников, розглядаючи російсько-українську війну як соціально-політичну біфуркацію, зазначають, що можливими є два сценарії стратегії євроатлантичної інтеграції України:

1. Україна приєднується до Альянсу і, відповідно, могутність держави збільшується, а державний бюджет більшою мірою спрямовується на розвиток військової галузі для забезпечення власної безпеки.

2. Україна вступає в НАТО до завершення російсько-української війни і, відповідно, у сфері безпеки проводяться реформи за активної підтримки США [4]. Тобто цей сценарій сприятиме розвитку економічної та соціально-культурної сфер після завершення війни.

На думку дослідників, другий сценарій має найбільший інтерес для України, проте він є менш привабливим для НАТО. З метою створення надійної безпекової системи рекомендується розглянути шляхи зміцнення національної єдності та підтримки стабільності в альянсах. Прикладами таких альянсів можуть стати:

– створення союзу поза межами ЄС під керівництва Великої Британії, який був ініційований Б. Джонсоном: цей новий альянс має військове, політичне та економічне спрямування і може

об'єднати держави, такі як Україна, країни Балтії, Польща та Туреччина;

– ініціатива Е. Макрона «Європейська політична спільнота», в яку входитимуть члени ЄС, країни Балканського півострова, Україна та Молдова.

– міжнародні коаліції держав, які надають підтримку Україні в зусиллях протистояти РФ. (наприклад учасники таких форматів як «Рамштайн» і «Копенгаген»);

– діючі на сьогоднішній день європейські союзи, такі як Вишеградська четвірка, Північноєвропейський оборонний союз, Люблінський трикутник та ініціатива Тримор'я [4, с. 69].

У свою чергу, О. Маруховський пропонує такі варіанти розвитку відносин Україна-НАТО:

1. Розділення євразійської та євроатлантичної сфер безпеки, яке може призвести до тимчасового відкладення вирішення проблеми загрози, що виникає з боку Росії для Європи та світу. Цей сценарій передбачає, що «замість євроатлантичної та євразійської спільноти безпеки євроатлантичну половину будуть намагатися зміцнити шляхом розширення ЄС, щоб включити Західні Балкани, Молдову та Україну» [5, с. 67].

2. Здійснення співпраці в сфері безпеки в Європі передбачає побудову кооперативної системи, що є більш прийнятним з точки зору міжнародної політики. Цей сценарій передбачає можливість створення структури, аналогічної ОБСЄ, яка була б майданчиком для переговорів щодо контролю над озброєнням та взаємного збалансованого його скорочення [5, с. 67].

Тобто ця структура могла б бути платформою для обговорення забезпечення гарантій безпеки для країн, що знаходяться між Росією та Заходом, а також для РФ щодо її відносин з НАТО (що було однією з її вимог). Проте після збройної агресії в Україні, де Росія фактично поводить себе як держава-терорист, ніхто зі світових лідерів не планує врахувати її вимоги.

3. Ухвалення рішення щодо швидкого прийняття України до НАТО як найбільш виграшного варіанту для країн-учасниць Альянсу та України [5, с. 67].

Варто наголосити, що науковці запропонували різні та доволі дієві сценарії євроатлантичної інтеграції України в умовах російсько-української війни, які передбачають різні варіанти розвитку взаємодії між Україною та НАТО. Проте, важливо врахувати й досвід інших країн, які раніше вступили до Альянсу, для більш точного аналізу сценаріїв майбутнього членства української держави.

Так, Д. Аннюк та Д. Кравчук відзначають такі основні аспекти, які визначали особливості вступу інших країн до НАТО:

1. Жодна з країн не стала членом НАТО під час відкритого збройного конфлікту або воєнного стану. Це означає, що Альянс може утримуватися

від участі в збройних конфліктах, якщо вони не представляють прямої загрози для нього.

2. Для набуття членства в НАТО необхідно відповідати стандартам Альянсу, що визначені у «Плані дій щодо членства» [1; с. 64-65].

Варто звернути увагу, що Фінляндія та Швеція отримали членство в НАТО без наявності плану дій, пояснюючи це кількома факторами. По-перше, це було спричинено повномасштабною російсько-українською війною, яка загострила відносини між РФ та НАТО. По-друге, наявність високого рівня готовності та відповідності безпековим стандартам Альянсу в збройних силах Швеції та Фінляндії, що також відіграв свою роль. І, по-третє, відзначається значний рівень розвитку цих країн та їх відповідність демократичним і правовим нормам.

3. «Безумовність вступу держав до НАТО» [1; с. 66]. Цей аспект передбачає те, що країни-члени НАТО не створюють перешкода та умови для вступу країни-претендента в Альянс. У той же час Україна висловлює намір отримати безпекові гарантії від НАТО в рамках Київського безпекового договору (the Kyiv Security Compact [11]) перед можливим вступом у НАТО.

Виходячи з наведених вище особливостей процесу вступу інших країн до Альянсу, можна зробити проміжний висновок, що Україні відкриються можливості для приєднання до НАТО лише після завершення війни.

Враховуючи аналіз різноманітних підходів до можливих сценаріїв стратегії євроатлантичної інтеграції України, можна висунути наступні ймовірні альтернативи розвитку відносин між Україною та НАТО в умовах російсько-української війни:

1. Позитивна альтернатива. Швидке отримання членства в Альянсі та реалізація основної зовнішньополітичної мети України – інтеграції в євроатлантичні структури, можливе в швидкому темпі після закінчення російсько-української війни. Цей сценарій може здійснитися як при повній відповідності України всім стандартам та вимогам НАТО, так і у випадку неповної відповідності.

Тут слід відзначити, що при неповній відповідності умовам і стандартам НАТО вступ України до Альянсу можливий. Це обумовлено важливістю для держав-учасниць отримання Україною членства в Альянсі, оскільки це сприятиме захисту євроатлантичного регіону та підвищенню обороноздатності Організації Північноатлантичного договору.

2. Нейтральна альтернатива характеризується тим, що, у разі тривалої російсько-української війни вступ України до НАТО може бути відкладений на необмежений строк. Проте, за таким сценарієм Альянс та країни-учасниці будуть зміцнювати свою допомогу та підтримку України, що супроводжуватиметься їх більш інтенсивною взаємодією.

У цьому випадку потрібно враховувати можливість скорочення макрофінансової та військової підтримки через зміни в зовнішній і внутрішній політиці країн-членів НАТО. За таким розвитком подій Україні доведеться збільшувати фінансування оборони за власні бюджетні кошти та розвивати військово-промисловий комплекс.

3. Негативна альтернатива ґрунтується на тому, що можлива поразка України у війні може призвести до втрати суверенітету. Цей сценарій не лише загрожує Україні, але й всьому євроатлантичному регіону. Але слід відзначити, що цей сценарій є малоімовірним і, адже країни НАТО, визнаючи загрозу з боку російського агресора, підтримуватимуть Україну в протистоянні з ним.

Висновки. Таким чином, розглянуто ідеї та прогнози сучасних науковців щодо реалізації сценаріїв стратегії євроатлантичної інтеграції України в умовах російсько-української війни. Вони пропонують різні шляхи розвитку зовнішньополітичного курсу країни: членство в НАТО під час або після завершення повномасштабної; створення альтернативних безпекових альянсів з деякими країнами-членами НАТО; зміцнення політичного діалогу з Китаєм тощо.

Визначено такі ймовірні варіанти взаємодії між Україною та НАТО: позитивний (швидкий вступ до Альянсу після завершення війни), нейтральний (тривале затягування (глухий кут) війни, відкладений вступ до НАТО за наявності подальшої військової та фінансової допомоги від Альянсу) і негативний (поразка України у війні та припинення співпраці з НАТО).

Наголошено, що вірогідність негативного прогнозу є практично неможливою. Це зумовлено тим, що такий варіант розвитку подій створює пряму загрозу безпеці євроатлантичного регіону. А тому, найбільш ймовірними є позитивний та нейтральний сценарії євроатлантичної інтеграції України.

Окрім можливих варіантів розвитку стратегії євроатлантичної інтеграції, розглянуто можливості вступу України в нові союзи та воєнно-політичні блоки. Створення нових міжнародних альянсів у подальшому може стати пріоритетним напрямом зовнішньої політики України або поєднуватися з продовженням реалізації її євроатлантичних амбіцій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аннюк Д., Кравчук Р. Перспективи членства України в НАТО крізь призму російсько-української війни. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ»*. Boston, USA. 2023. С. 64–66. URL: <https://archive.logos-science.com/index.php/conference-proceedings/issue/view/11/11>.

2. Бігун А. Перспективи співробітництва Україна–НАТО на тлі російської агресії. *Україна у світових міжнародно-регіональних політичних та економічних процесах: матеріали Всеукраїнської науково-*

практичної конференції (2 грудня 2022 року). Харків, 2022. С. 25–27.

3. Брусиловська О. Російсько-українська війна: попередні уроки для ЄС та сценарії майбутнього. *Науковий журнал «Політикус». Спецвипуск*. 2022. С. 15–22. URL: http://politicus.od.ua/spec_2022/2.pdf.

4. Касьянова Н., Мірошников Д. Війна в Україні як точка біфуркації світової безпеки. *Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Бізнес-аналітика: моделі, інструменти та технології»*. 1–3 бер. 2023. К.: НАУ, 2023. С. 65–69.

5. Маруховський О. Вступ України до НАТО як основа формування європейської системи колективної безпеки. *Науковий журнал «Політикус». Спецвипуск*. 2022. С. 65–71. URL: https://web.archive.org/web/20221125023116id_/http://politicus.od.ua/spec_2022/10.pdf.

6. Миронов І. Пріоритети та напрямки зовнішньої політики України на сучасному етапі. *Молодий вчений*. 2023. С. 45–48. URL: <https://molodyvchenyi.ua/omp/index.php/conference/catalog/download/33/662/1369-1?inline=1>.

7. Міщенко А., Теремко В. Майбутній геополітичний статус України в сучасній Європі. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. № 9. 2022. С. 55–73. URL: <http://international-relations.knukim.edu.ua/article/view/265454/262251>.

8. Україна і НАТО узгодили програму «Партнерство заради миру». *LexInform*. 2022. URL: <https://lexinform.com.ua/zakonodavstvo/ukrayina-i-nato-uzgodily-programu-partnerstvo-zarady-myru>.

9. Fix L., Kimmage M. What if Russia Wins? A Kremlin-Controlled Ukraine Would Transform Europe. *Foreign Affairs*. 2022. URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/ukraine/2022-02-18/what-if-russia-wins#author-info>.

10. Lillis K., Starr B., Bertrand N., Liebermann O. War in Ukraine reaches pivotal moment that could determine long-term outcome, intelligence officials say. *CNN*, 2022. URL: <https://edition.cnn.com/2022/06/14/politics/ukraine-war-pivotal-moment-intelligence-officials-loses-in-the-east-russia/index.html>.

11. The Kyiv Security Compact. *Офіційне інтернет-представництво Президента України*. 2022. 9 р. URL: https://www.president.gov.ua/storage/f-files-storage/01/15/89/41fd0ec2d72259a561313370cee1be6e_1663050954.pdf.

REFERENCES:

1. Anniuk D., Kravchuk R. Perspektyvy chlenstva Ukrainy v NATO krizy pryzmu rosiisko-ukrainskoi viiny [Prospects of Ukraine's membership in NATO through the lens of the Russian-Ukrainian war]. *Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ»*. Boston, USA. 2023. P. 64–66 [in Ukrainian].

2. Bihun A. Perspektyvy spivrobotnytstva Ukraina–NATO na tli rosiiskoi ahresii [Prospects of Ukraine–NATO cooperation against the background of Russian aggression]. *Ukraina u svitovykh mizhnarodno-rehionalnykh politychnykh ta ekonomichnykh protsesakh: materialy Vseukrainskoi naukovopraktychnoi konferentsii (2 hrudnia 2022 roku)*. Kharkiv, 2022. P. 25–27 [in Ukrainian].

3. Brusylovska O. Rosiisko-ukrainska viina: poperedni uroky dlia YeS ta stsenarii maibutnoho

[Russian-Ukrainian war: preliminary lessons for the EU and scenarios for future]. *Naukovyi zhurnal «Politykus»*. Spetsvyпуск. 2022. P. 15–22 [in Ukrainian].

4. Kasianova N., Miroshnykov D. Viina v Ukraini yak tochka bifurkatsii svitovoi bezpeky [The war in Ukraine as a point of bifurcation of world security]. *Materialy IV Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Biznes-analytika: modeli, instrumenty ta tekhnolohii»*. 1-3 ber. 2023. K.: NAU, 2023. P. 65–69 [in Ukrainian].

5. Marukhovskiy O. Vstup Ukrainy do NATO yak osnova formuvannia yevropeiskoi systemy kolektyvnoi bezpeky [Ukraine's entry into NATO as a basis for formation European system of collective security]. *Naukovyi zhurnal «Politykus»*. Spetsvyпуск. 2022. P. 65–71 [in Ukrainian].

6. Myronov I. Priorytety ta napriamky zovnishnoi polityky Ukrainy na suchasnomu etapi [Priorities and directions of foreign policy of Ukraine at the

current stage]. *Molodyi vchenyi*. 2023. P. 45–48 [in Ukrainian].

7. Mishchenko A., Teremko V. Maibutnii heopolitichnyi status Ukrainy v suchasni Yevropi [The future geopolitical status of Ukraine in modern Europe]. *Mizhnarodni vidnosyny: teoretyko-praktychni aspekty*. № 9. 2022. P. 55–73 [in Ukrainian].

8. Ukraina i NATO uzghodyly prohramu «Partnersvo zarady myru» [Ukraine and NATO agreed on the «The Partnership for Peace» program]. *LexInform*. 2022 [in Ukrainian].

9. Fix L., Kimmage M. What if Russia Wins? A Kremlin-Controlled Ukraine Would Transform Europe. *Foreign Affairs*. 2022 [in English].

10. Lillis K., Starr B., Bertrand N., Liebermann O. War in Ukraine reaches pivotal moment that could determine long-term outcome, intelligence officials say. *CNN*, 2022 [in English].

11. The Kyiv Security Compact. *Ofitsiine internet-predstavnytstvo Prezydenta Ukrainy*. 2022. 9 p [in Ukrainian].

The strategy of Euro-Atlantic integration of Ukraine: the main scenarios of implementation in the conditions of the Russian-Ukrainian war

Sanin Oleksandr Mykolaiovych

Lecturer at the Department of Sociology and Political Science

Petro Mohyla Black Sea National University

68 Desantnykiv str., 10, Mykolaiv, Ukraine
ORCID: 0009-0007-8738-7314

In modern Ukraine a complex and at the same time important stage of geopolitical transformations is taking place. Full-scale aggression on the part of Russia, the struggle to preserve territorial integrity and the inviolability of borders became the main challenges that caused important changes in both domestic and foreign policy. In this context, one of the main directions of Ukraine's foreign policy has become the aspiration to join the North Atlantic Treaty Organization.

On the one hand, Ukraine strengthened its position in the geopolitical arena, having received recognition from NATO member countries for its important contribution to ensuring peace and security in the Euro-Atlantic region. However, on the other hand, fears began to arise in the Alliance about granting membership to Ukraine due to the possible escalation of Russian aggression and further involvement of NATO in the war.

During the dynamic changes in the international arena and the presence of constant instability caused by the Russian-Ukrainian war, there are many possible scenarios of cooperation between Ukraine and NATO. Therefore, the study of the scenarios for the implementation of the strategy of Euro-Atlantic integration is particularly relevant, since their consideration and analysis will contribute to the development of new ways of improvement and implementation of Ukraine's strategic course to acquire full membership in the Alliance.

The purpose of the article is to identify the main scenarios for the implementation of the Euro-Atlantic integration strategy of Ukraine in the conditions of the Russian-Ukrainian war. In the research, the author used a complex of interrelated and complementary scientific methods: analysis, synthesis, induction, deduction, analogy and generalization, as well as a structural-functional method, thanks to which the main structural elements of the scenarios for the implementation of the Euro-Atlantic integration strategy of Ukraine were highlighted; a logical-deductive method that allows you to consider the influence of external and internal factors on the formation of scenarios for the implementation of the Euro-Atlantic integration strategy of Ukraine in the conditions of the Russian-Ukrainian war.

The article examines the ideas and forecasts of contemporary scholars regarding the implementation of possible scenarios of the Euro-Atlantic integration strategy of Ukraine in the conditions of the Russian-Ukrainian war. Various scenarios of interaction between Ukraine and NATO are defined: optimistic, neutral and pessimistic. The possibility of Ukraine's future entry into the newly created international military-political associations is considered as the main priority of Ukraine's foreign policy and the realization of Ukraine's Euro-Atlantic goals.

Key words: Euro-Atlantic integration, NATO, scenarios, Russian-Ukrainian war, full-scale war, foreign policy.